

ICOMOS

Verslag secretaris boekjaar 2017 en afgelopen maanden lopende jaar 2018

Grosso modo gaat het ICOMOS Nederland best goed: het aantal leden en ook het aantal jonge leden – "Emerging Professionals" – is licht gestegen. Marc zal hier in het Financieel Verslag meer over zeggen. Wellicht is dit voor een belangrijk deel te danken aan de interessante lezingen die ICOMAC vrijwel het hele jaar door maandelijks organiseert bij DutchCulture aan de Herengracht. Deze worden zo goed bezocht, dat we zo langzamerhand moeten uitkijken naar een grotere zaal.

Desalniettemin, heeft het bestuur gemeend, dat er meer aansluiting moet worden gevonden bij de interesses van de leden: waarom ben je lid van ICOMOS. Dit heeft geleid tot de ledenenquête, die wij afgelopen jaar hebben uitgevoerd en die door ruim 20% van de leden daadwerkelijk is ingevuld. Een enquête is geen steekproef, maar er komt wel een beeld naar boven. Bij de brainstormbijeenkomst, die wij wederom op Noorderheide in Vierhouten, met dank aan de Stichting Elise Mathilde, mochten houden, zijn door het bestuur op grond hiervan enige conclusies getrokken en inmiddels omgezet in beleid.

De belangrijkste vijf onderwerpen voor onze leden lijken te zijn (in deze volgorde):

1. gedeeld cultureel erfgoed
2. werelderfgoed
3. toerisme & erfgoed / gedeelde plaats met 4. cultural landscapes
5. water & erfgoed, ons focusthema van de afgelopen jaren

En vervolgens is er een groep onderwerpen, die allemaal min of meer gelijk scoren, zoals bedreigd erfgoed, reconstructie, erfgoed & musea, erfgoed & Europa e.d. Feitelijk kan je de onderwerpen in een matrix rubriceren met op de ene as de onderwerpen die de kern vormen van ICOMOS, zoals werelderfgoed, bedreigd erfgoed, cultural landscapes e.d., onderwerpen waar veelal separate ISC voor opgezet zijn. Op de andere as van de matrix staan thema's die raakvlakken hebben met vrijwel al die kernonderwerpen en zich bovendien kenmerken door een hoge graad van urgentie, zeg maar 'hot topics', zoals gedeeld cultureel erfgoed (dat relateert aan het thema diversiteit in de samenleving), toerisme & erfgoed, en water & erfgoed (dat relateert aan onder meer de problematiek van de klimaatsverandering). Wij hebben er nu voor gekozen deze laatste drie onderwerpen, die dus bij de leden hoog scoren, tot onze drie focusthema's te maken en hiervoor werkgroepen in het leven te roepen. Zoals vorig jaar al aangegeven, willen wij daarbij leden met ervaring koppelen aan emerging professionals. Voor Water & Erfgoed bestond feitelijk al zo'n werkgroep en dat zien wij dan ook als het lichtend voorbeeld (daarover later meer). Nu zijn voor de twee nieuwe focusthema's gedeeld cultureel erfgoed en toerisme & erfgoed ook twee werkgroepen in het leven geroepen. Francis Kettenis, respectievelijk Karin Elgin zullen ieder daarover straks een presentatie geven.

Wat betreft Water & Erfgoed is in de afgelopen jaren veel bereikt: niet alleen is het internationaal op de kaart gezet, maar de eerste stap naar een ISC is afgelopen december in Delhi gezet. Henk van Schaik kan hier niet zijn omdat hij de afgelopen dagen in Taiwan is ten behoeve van de voorbereidende workshop voor de internationale conferentie 'Water & Heritage for the Future'. Jan Kolen zal straks daarover meer zeggen en ik volsta met de opmerking dat ook afgelopen jaar enorm

veel werk is verzet door Henk, Diederik en Jan, waarbij het Centre for Global Heritage & Development niet ongenoemd mag blijven.

Een ander punt, dat indirect uit de ledenenquête naar voren kwam, is de grotere behoefte aan communicatie met de leden. Willen wij de leden gericht kunnen bedienen met informatie, die bij ons binnenkomt, dan is het noodzakelijk hun expertise- en interessegebieden te kennen. Het ledendatabestand van ICOMOS International is daarvoor ontoereikend. In feite is de ledenenquête een eerste aanzet geweest om het ledenbestand aan te vullen met dit soort gegevens. Daarbij wordt vanzelfsprekend de privacywetgeving in acht genomen. De bedoeling is om een systeem op te zetten, dat gekoppeld kan worden aan een mailprogramma – denk aan Mailchimp – om op deze wijze gericht informatie te kunnen doorsluizen naar die leden, waarvoor deze informatie relevant is. Het is de bedoeling om dit te combineren met een veel actiever gebruik van onze website. Dit item komt straks terug onder het punt bestuursaangelegenheden.

Een daaraan gerelateerd topic is de zichtbaarheid van ICOMOS in het algemeen en bij de relevante doelgroep in het bijzonder. Enerzijds komen er regelmatig vragen binnen over werelderfgoed van zowel bezorgde burgers en pressiegroepen, als van officiële instellingen, die betrokken zijn bij de nominaties en managementplannen. Daarbij wordt ons kennis ter zake toegedicht, die wij helaas ontberen omdat wij onvoldoende op de hoogte worden gehouden, dan wel de adviserende rol, die ICOMOS speelt ten aanzien van deze kwesties, onbegrepen is. Anderzijds komt het helaas regelmatig voor dat ICOMOS onbekend is – ook binnen de erfgoedsector, zelfs bij medewerkers van de RCE –, of zij wordt als irrelevant weggezet. Eén en ander heeft met elkaar te maken en een betere communicatie wie wij zijn, wat onze rol is en waar wij voor staan, is daarom noodzaak. Dat wij als national committee noch door ICOMOS Internationaal, noch door de relevante stakeholders in Nederland, tijdig op de hoogte worden gehouden over hetgeen ter zake onze werelderfgoed-sites speelt, moet veranderen, willen wij effectief de ons toekomstige adviserende rol kunnen uitoefenen en het maatschappelijk gewekte vertrouwen in ICOMOS kunnen behouden.

Deze problematiek speelt niet alleen bij ons. We hebben afgelopen jaar overleg gevoerd met ICOMOS Brussel-Vlaanderen voor meer samenwerking, onder meer op het terrein van ledencommunicatie, gezamenlijke activiteiten op het niveau van de ISC (zoals cultural landscapes) en het gezamenlijk optrekken bij Europese en internationale issues binnen ICOMOS. Daar is nog veel te winnen, maar het begin is gemaakt en onze Vlaamse collega's zijn zeker bereid tot constructieve samenwerking.

Op de door mij geschetste wijze – dus de focusthema-werkgroepen, het bieden de mogelijkheid zich internationaal te ontplooiën bij ISCs, gerichte informatie over internationale conferenties en aanvragen e.d. – verwachten wij ook aantrekkelijker te worden voor jongere leden. Immers wij kunnen hen de toegang tot ons internationale expertisenetwerk bieden. Niet ongenoemd mogen blijven de Emerging Professionals Meetings, waarmee afgelopen jaar een start is gemaakt en die op veel enthousiasme kunnen rekenen. Dit weerspiegelt zich in een beginnende toename van het aantal jongere leden.

Buiten deze activiteiten, zijn bestuursleden afgelopen jaar bij Europe Group meetings in Berlijn en Florence geweest en, last but not least, naar de General Assembly in

Delhi. Daar is een delegatie van uiteindelijk 7 leden naartoe geweest en onze Water & Heritage for the Future Workshop was zeker een succes. Ook de gezamenlijke dag met onze Vlaamse collega's in Antwerpen met als onderwerp Archeologie en de ontwikkeling van de stad Antwerpen, had als onderliggend thema Water & Erfgoed en het was dan ook meer dan passend dat het Water & Heritage Awareness schildje aan de Stad Antwerpen is uitgereikt. Verder hebben wij afgelopen jaar vijf boardmeetings gehad.

ICOMOS Nederland was afgelopen jaar betrokken bij het 3^e Heritage Tourism & Hospitality International Conference in Pori en het International Water Heritage Forum in Taiwan. ICOMOS Nederland was bovendien betrokken bij het ICUCH symposium over de UNESCO Conventie voor de bescherming van onderwater cultureel erfgoed te Amersfoort en bij de Expertmeeting over erfgoed in Brazilië, georganiseerd door de RCE en DutchCulture in samenwerking met het Braziliaanse IPHAN, in het Mauritshuis.

In 2016 werden er vier reviews van werelderfgoednominaties toegewezen aan onze leden. Verder hebben bestuursleden afgelopen jaar deelgenomen aan bijeenkomsten van o.a. Erfgoed Telt (o.a. hier bij NMO), de European Association of Archeologists, het ISC Cultural Landscapes, is Benedict Goes naar de bijeenkomst van ISC Shared Built Heritage in India geweest en heeft Edwin Raap aan ICOFORT bijgedragen.

Graag attendeer ik alvast op de komende Belgendag: noteert u in uw agenda 3 november in Middelburg, dan zijn wij te gast bij de Provincie Zeeland en het onderwerp is Toerisme en Erfgoed.